

Council of the
European Union

Brussels, 17 October 2018
(OR. en, hu)

13242/18

ECOFIN 935
UEM 311

COVER NOTE

From: Mr Olivér VÁRHELYI, Ambassador, Permanent Representation of Hungary to the European Union

date of receipt: 16 October 2018

To: Mr Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Secretary-General of the Council of the European Union

Subject: Hungary: Report on effective action, as laid down in Article 6(2) of Council Regulation (EC) 1466/97 on action taken by Hungary in response to the Council recommendation of 18 June 2018 under Article 121(4) TFEU

Delegations will find attached the Report on effective action, as laid down in Article 6(2) of Council Regulation (EC) 1466/97 on action taken by Hungary in response to the Council recommendation of 18 June 2018 under Article 121(4) TFEU.

E-MAIL / FAX

IM 10580 2018
16.10.2018

PERMANENT REPRESENTATION OF HUNGARY
TO THE EUROPEAN UNION

Brussels, 15 October 2018
KKM/37954/2018/Adm

Subject: Hungarian SDP report

Dear Ms Head of Secretary,

Dear Mr Heads of Cabinets,

Please find attached the Hungarian SDP report and the accompanying letter of Finance Minister Mihály Varga.

Sincerely yours,

Oliver Várhelyi
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary,
Permanent Representative

Annex

Hungarian SDP report

letter of Finance Minister Mihály Varga

Mr Kai Wynands
Head of Cabinet of Vice-President Mr Valdis Dombrovskis
Commissioner for the Euro and Social Dialogue, European Commission

Mr Olivier Bailly
Head of Cabinet of Mr Pierre Moscovici
Commissioner for Economic and Financial Affairs, Taxation and Customs

Ms Agnieszka Bartol
Head of Secretary – General's Private Office of Mr Jeppe Transholm-Mikkelsen
General Secretariat of the Council of the European Union

92-98, Rue de Trèves, 1040-Brussels
Tel.: 00-32(0)2.234.12.00 / Fax: 00-32(0)2.230.43.51
E-mail: cor2.beu@mfa.gov.hu

E-MAIL / FAX

IM 10580 2018
16.10.2018

MINISTRY OF FINANCE
DEPUTY PRIME MINISTER FOR ECONOMIC POLICY
MINISTER OF FINANCE

Ref. no.: PM/14590/1/2018.

Mr. Valdis Dombrovskis,
Vice-President , Commissioner for the Euro and Social Dialogue, European Commission

Mr. Pierre Moscovici
Commissioner for Economic and Financial Affairs, Taxation and Customs,
European Commission

Mr. Jeppe Transholm-Mikkelsen
Secretary General, General Secretariat of the Council of the European Union

“15 “ October 2018.

Dear Mr. Dombrovskis,
Dear Mr. Moscovici,
Dear Mr. Transholm- Mikkelsen,

On 22 June 2018, on a recommendation by the European Commission, the Council issued a recommendation with a view to correcting the significant observed deviation from the adjustment path toward the medium-term budgetary objective in Hungary.

In this context, please find attached the report (in Hungarian) to the Council on the action taken by the Hungarian Government in response to the recommendation. An English translation will follow shortly.

Yours sincerely: *Varga Lilla*

Mihály Varga

Attachment

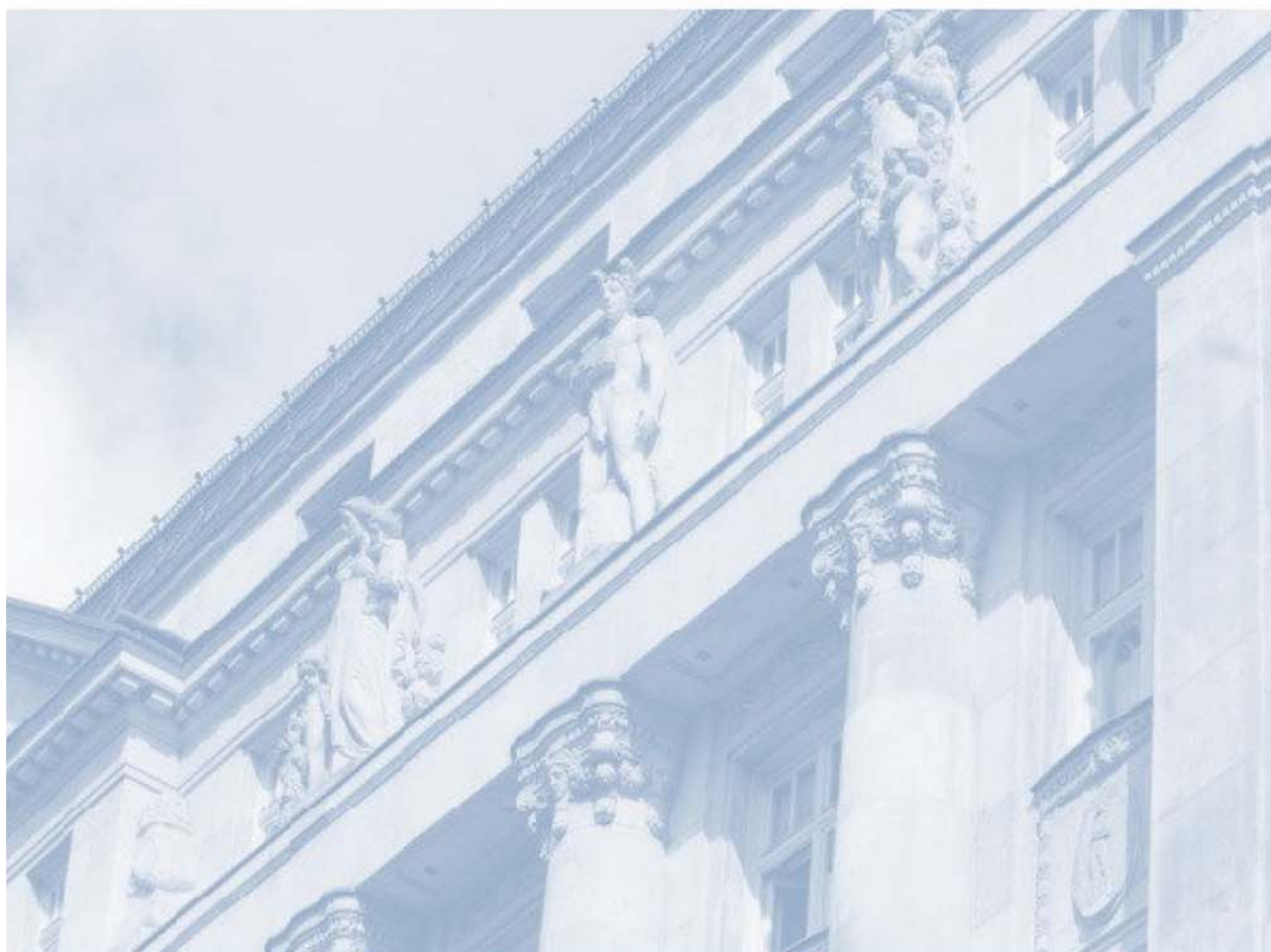
H-1051 BUDAPEST, JOZSEF NADOR TER 2-4. • PO BOX: H-1369 BUDAPEST, PF. 481. • PHONE: +36 1 795 1400

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Jelentés

a Jelentős Eltérés Eljárás keretében tett tanácsi ajánlásokról

2018. október 15.

Tartalom

1. Bevezető	3
2. Makrogazdasági folyamatok.....	4
1.1 Konjunktúra-folyamatok.....	4
1.2 Munkaerőpiac.....	6
1.3 Infláció	6
1.4 Külső egyensúly	6
3. Államháztartási folyamatok.....	7
2.1 A 2018-ra vonatkozó aktualizált és részletes költségvetési előrejelzésekről	7
2.2 A 2018-2019. évi kiadásokat csökkentő intézkedések	9
2.3 A 2018-2019. évi adóbevételeket növelő intézkedések	10
4. Strukturális reformok	11
3.1 Versenyképességet javító intézkedések	11
3.2 Humán tőkét növelő intézkedések	12

1. Bevezető

Az Európai Bizottság 2018. május 23-án kezdeményezte a Jelentős Eltérés Eljárás (Significant Deviation Procedure SDP) elindítását hazánkkal szemben, tekintettel arra, hogy a strukturális egyenleg 2017-ben a Bizottság számítása szerint jelentősen eltért a középtávú költségvetési céltól (MTO) és a nettó elsődleges államháztartási kiadások nominális növekedése jelentősen meghaladta a referenciaértékét. Ezt követően a Tanács a június 22-i Ecofin-ülésen fogadta el az eljárás keretében tett konkrét szakpolitikai ajánlásokat. A tanácsi ajánlás szerint olyan intézkedéseket kell hozni, amelyek Magyarországot a középtávú költségvetési cél eléréséhez vezető megfelelő korrekciós pályára állítják. Ennek keretében az összes rendkívüli bevételt a hiány csökkentésére kell felhasználni és a költségvetési konszolidációs intézkedések révén növekedésbarát módon kell biztosítani az államháztartás strukturális egyenlegének tartós javulását.

Az ajánlás alapján Magyarország 2018. október 15-ig jelentésben számol be a Tanácsnak az ezen ajánlásra válaszul hozott intézkedésekről.

A SDP-re vonatkozó jogszabályi előírások (EUMSZ 121. cikk (4) bekezdése és a Tanács 1466/97/EK rendeletének 10. cikk (2) bekezdése) értelmében Magyarország a fenti határidőre a Tanács által tett ajánlásokra válaszként az alábbi Jelentést nyújtja be a Tanácsnak és a Bizottságnak.

2. Makrogazdasági folyamatok

1.1 Konjunktúra-folyamatok

A 2013-as növekedési fordulatot követően tartósan dinamikus mértékben bővül hazánk GDP-je. Idén – elsősorban a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumán (VKF) kötött adó- és bérmegállapodásnak köszönhetően – a korábbiaknál is magasabb növekedési fokozatba kapcsolt a magyar gazdaság, így a bruttó hazai termék 4,7%-kal, naptárhatást kiszűrve pedig 4,8%-kal emelkedett 2018 első felében. Nemzetközi összehasonlításban folytatódott a magyar gazdaság felzárkózása az EU átlagához: hazánk a közelmúltban több mint kétszer gyorsabb bővülést mutatott az uniónál, amellyel a visegrádi országok átlagát is felülmúlta (1. ábra).

A növekedési pálya továbbra is stabil és fenntartható. Ezt igazolja egyfelől az ágazatok széles körében megfigyelhető bővülés, másfelől a kedvező finanszírozási pozíciók, amely eredményeképp a korábban felhalmozott adósságok folyamatosan mérséklődnek. A növekedés szerkezete egyre inkább tőkeintenzív válik: a foglalkoztatottság mellett egyre hangsúlyosabban a termelékenység javulását is biztosító tőkeállomány-bővülés alapozza meg a gazdaság fejlődését.

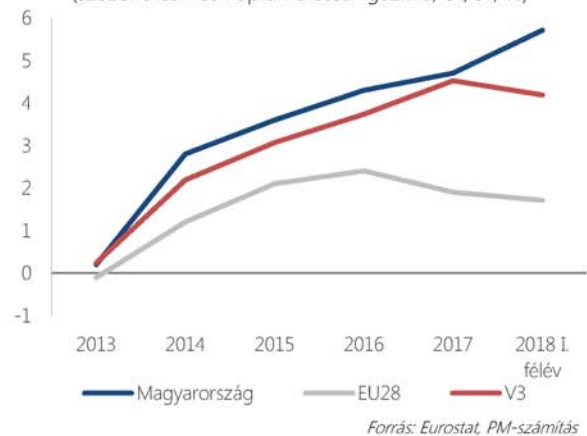

Felhasználási oldalt tekintve a fogyasztás 5,6%-kal emelkedett az év első felében, amely 2003 óta nem látott ütemű bővülés, ennek köszönhetően a hazai fogyasztás utóbbi években megfigyelt összesített növekedése meghaladja mind az EU, mind a többi visegrádi ország teljesítményét (2. ábra). A fogyasztás növekedését a háztartások rendelkezésre álló

jövedelmének dinamikus növekedése alapozza meg, amely a 2016 végén megkötött bér- és adómegállapodás eredményeképp folytatódó foglalkoztatás-bővülésnek és kimagasló bérdinamikának, továbbá a mérsékelt inflációs környezetnek köszönhető. Emellett a háztartások vásárlóerejének növekedését támogatja a kétgyermekes családi adókedvezmény fokozatos emelése, továbbá egyes alapvető élelmiszerek, az internet, valamint egyes éttermi szolgáltatások általános forgalmi adójának csökkentése is. Az erős fogyasztói bizalmat jelzi, hogy a hazai fogyasztási célú kiadások bővülésének egyre nagyobb hányada a tartós- és féltartós termékek vásárlásához köthető.

2. ábra: Háztartások fogyasztási kiadása az EU-ban

(szezonálisan és naptárhatással igazítva, év/év, %)

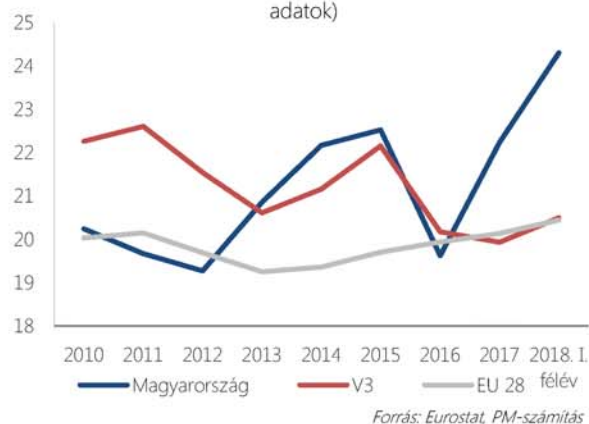

A tavalyi év lendületes, 18%-os beruházásnövekedése folytatódott 2018 első felében is, ugyanis 16%-os bővülés eredményeként több mint 4 400 milliárd forint értékű fejlesztés valósult meg Magyarországon. Ennek köszönhető, hogy hazánk beruházási rátája számottevően meghaladja a visegrádi országok, valamint az Európai Unió átlagát is (3. ábra). A beruházások növekedése több szempontból is kiegyensúlyozottnak tekinthető: egyfelől, a kiugró bővüléshez mindhárom szektor teljesítménye egyaránt hozzájárult, másfelől az építési és a – termelési kapacitásokat közvetlenül növelő – gép jellegű fejlesztések emelkedésében is kétszámjegyű dinamikát regisztráltak. A nemzetgazdasági ágak csaknem mindegyikét érintő bővülés nem csak az idei évre nézve, hanem középtávon is megerősíti a kedvező gazdasági kilátásokat, ugyanis a fejlesztések a

kapacitások kiépülése után, a termelés beindulásával ismételten lökést adnak a konjunktúra-folyamatoknak.

3. ábra: Beruházási ráta alakulása az EU-ban

(a GDP %-ában; 2018-ra szezonálisan igazított folyó áras adatok)

Az elmúlt időszak lendületes felívelésében egyfelől jelentős szerepet játszottak a versenyszektor fejlesztései, ugyanis a kapacitásbővítéseket számottevően támogatja a – tőkeköltségeket érdemben mérséklő – 2017-től 9%-ra csökkentett társasági adókulcs is, amely EU-szerte a legalacsonyabbnak számít, és egyben előretekintve is erősíti Magyarország tőkevonzó képességét. Másrészt a háztartások beruházási aktivitása is tovább élénkült a stabilan alacsony kamatkörnyezet, a lakosság foglalkoztatási és jövedelmi helyzetének tartós javulása, valamint a Családi Otthontermelési Kedvezmény által biztosított kormányzati támogatások eredményeként. Ezt alátámasztja, hogy a tavalyi év során 44%-kal bővültek a lakásépítések, amelyet 2018 első felében további 30%-os emelkedés követett. Harmadrészt pedig a 2014-2020-as uniós forrásokhoz kapcsolódó, illetve költségvetési forrásból megvalósuló állami fejlesztések felfutása szintén meghatározó a bővülésben, ugyanis a Magyarország számára elérhető új EU-s pénzügyi keretből 2018. szeptember végéig már több mint 5 200 milliárd forint kifizetésre került. Mivel az eddig allokkált transzferek jelentős részben előleg-kifizetések voltak, az uniós forrásokból megvalósuló projektek az elkövetkező időszakban is érdemben erősítik a beruházási teljesítményt.

Magyarország külkereskedelmi áruforgalmát illetően megállapítható, hogy az ipar kedvező teljesítményével párhuzamosan hazánk áruexportjának volumene is dinamikusan emelkedett, 6,6%-kal az idei év első

félvéve során. Ezalatt a termékek behozatala 8,7%-kal bővült, amelyet a belföldi kereslet importvonzata is növelt. A külkereskedelmi statisztika szerint a két meghatározó árucsoport esetében jelentős bővülés figyelhető meg mindkét irányba: a feldolgozott termékek behozatala 9,4%-kal, kivitele 6,5%-kal, míg a gépek és szállítóeszközök importja 4,7%-kal, exportja pedig szintén 4,7%-kal növekedett az idei év első felében. A szolgáltatások esetében a behozatal volumene 0,3%-kal, a kivitelé 5,9%-kal növekedett. A bővüléshez mindkét esetben a turizmus, valamint a szállítási szolgáltatások erőteljes növekedése járult hozzá a legjelentősebb mértékben. Mindezek eredőjeként a nettó export hozzájárulása a GDP-növekedéshez átmenetileg negatív tartományba került. Magyarország külkereskedelmi egyenlege a GDP 7,2%-át tette ki az első féléves adatok alapján. Bár a tavalyi évhez képest a többlet mérséklődött, mértéke nemzetközi összevetésben továbbra is magas.

4. ábra: Ágazatok növekedési hozzájárulásai

(százalékpont)

A termelési oldali folyamatokat tekintve megállapítható, hogy a belső kereslet számottevő bővülésével párhuzamosan a piaci szolgáltatások közé sorolt ágazatok teljesítménye is tovább erősödött: 2018 első felében a növekedés több mint felét generálták (4. ábra). Ennek elsődleges forrása a bér- és adómegállapodás növekedésserkentő hatása, amelynek köszönhetően többletjövedelem képződik a gazdasági szereplők számára a béremeléseken, valamint a szociális hozzájárulási adó, és a társasági adó csökkentésén keresztül. 2018 első félévében a szolgáltatások szinte összes ágazata növekedést tudott elérni. A legjelentősebb bővülés a kereskedelmi és turisztikai tevékenységek (8,5%), a művészetek és szórakozás (7,6%), valamint az információ és

5

kommunikáció (7,4%) esetében figyelhető meg. Az ipari termelés növekedési üteme 3,1%, ezen belül a legnagyobb súllyal rendelkező feldolgozóipar 3,6%-kal bővült. Az építőipar is erőteljes növekedést (22,4%) mutatott, melyhez érdemben hozzájárultak az otthoneremtési támogatások, valamint az EU-források felhasználásának felfutása is. A mezőgazdasági termelés 1,5%-kal növekedett az előző év első félévéhez képest.

1.2 Munkaerőpiac

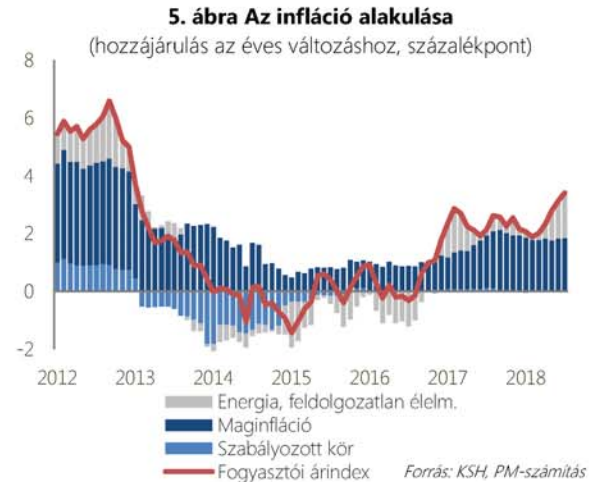
A 2010 óta végrehajtott munkapiaci reformok sikeresen ösztönözték a foglalkoztatás és a munkaerőpiaci részvétel bővülését. A kedvező tendenciák idén is folytatódtak: az első félév 1,4%-os növekedését követően a foglalkoztatottak száma az időszak végére elérte a 4 475 ezer főt, amely elsősorban a hazai elsődleges munkaerőpiac 2,8%-kal (+112 ezer fő) bővülő foglalkoztatásának eredménye.

A vállalatok töretlenül erős munkaerő-keresletének köszönhetően egyre több közfoglalkoztatott tudott állást találni, így számuk az első félévben 35 ezer fővel csökkent az egy évvel korábbihoz képest a KSH intézményi statisztikája alapján. A gazdaságilag aktívák száma 0,7%-kal (31 ezer fővel) tovább növekedett az első félév során. A versenyszféra növekvő foglalkoztatásával párhuzamosan a munkanélküliségi ráta június végére 3,6%-ra csökkent. A Kormány kezdeményezésére megkötött bér- és adómegállapodás keretében megemelt minimálbér és garantált bérminimum, illetve ezzel párhuzamosan a munkaadói adóterhek érdemi mérséklésének kedvező hatását tükrözi a bérek számottevő emelkedése. 2018 első félévében a versenyszférában a bruttó átlagkereset 10,7%-kal, a nettó reálkeresetek a mérsékelt infláció mellett pedig 8,2%-kal növekedtek.

1.3 Infláció

2017-től az olajárak alacsony bázisára visszavezethetően az infláció Európa-szerte nőtt, mely hatás Magyarországon is érzékelhető volt. Ennek következtében a fogyasztói árak átlagosan 2,4%-kal emelkedtek az előző évben. Ugyanakkor az energiaár mellett meghatározó volt egyes élelmiszerek, különösképpen a tejtermékek és a sertéshús világgiazi árának emelkedése is. Az év elejétől újabb indirektadó-csökkentések épültek be a fogyasztói árakba, valamint a belföldi kereslet élénküléséből eredő árhatások

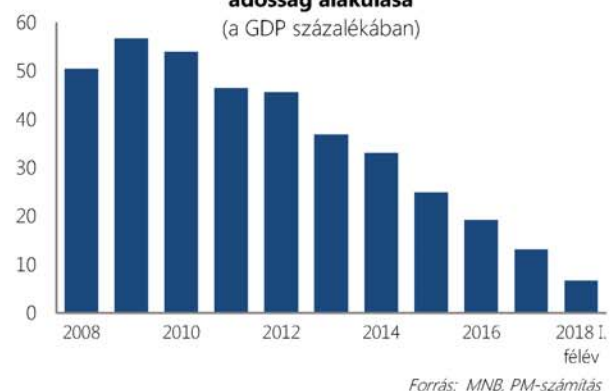
továbbra is mérsékeltlen jelentkeznek, mindemellett a monetáris kondíciók is a kitűzött inflációs cél középtávon való elérését támogatják, amely tényezők eredményeként az infláció 2018 első felében a tavalyihoz hasonlóan 2,4% volt (5. ábra).

1.4 Külső egyensúly

2017-ben a folyó fizetési mérleg egyenlege a GDP 3,2%-a volt, míg a külfölddel szembeni finanszírozási képesség a GDP 4,2%-át tette ki. A kedvező folyamatok 2018 első felében is folytatódtak, a belső keresletből adódó külkereskedelmi aktívum mérséklődése ellenére a külső egyensúlyi folyamatok az előző évihez hasonlóan alakulnak, amellyel Magyarország régiós összehasonlításban továbbra is kiemelkedő helyzetben van. Emellett különösen kedvező, hogy a magas finanszírozási képesség a külső adósság töretlen csökkenésével párosult az elmúlt években. Ennek megfelelően a nettó adósság a 2010 végén mért 56,6%-ról a GDP 6,7%-ra mérséklődött (6. ábra), amelynek mértéke így a régióban Csehország után Magyarországon a második legalacsonyabb.

6. ábra: A külfölddel szemben fennálló nettó adósság alakulása
(a GDP százalékában)

3. Államháztartási folyamatok

2018-ban a kormányzati cél továbbra is az eredeti hiánycél, azaz a 2,4%-os deficit tartása, amely aktuális várakozásaink szerint sem hiánynövelő, sem hiánycsökkentő intézkedést nem tesz szükségessé. A középtávú hiánycél elérését a gazdasági folyamatokba való hirtelen, és nagyléptékű beavatkozások nélkül, a gazdaság magas ütemű növekedési pályájának a költségvetési egyensúly erősítését segítő hatásaira támaszkodva tervezzük. Tudniillik, a gazdaság tartósan magas növekedési pályára állítása következtében a költségvetési hiánypálya 2018-tól előretekintve csökken, a 2018-as Konvergencia Program alapján pedig 2022-re a deficit a GDP 0,5%-ára mérséklődik. Mindezekon felül a kibontakozó üzleti és lakossági bizalom szempontjából kifejezetten negatív hatásai is lehetnének annak, ha az év végén koncentráltan ható nagymértékű hiánycsökkentő intézkedésekre kerülne sor.

2.1 A 2018-ra vonatkozó aktualizált és részletes költségvetési előrejelzésekről

Az adóbevételek az év eddigi szakaszában a terveket felülmúló ütemben nőttek. A költségvetési előirányzathoz képest a jövedelemadóknál mind a személyi jövedelemadó (szja), mind a társasági adó (tao) esetében a GDP arányában 0,1-0,1 százalékponttal magasabb bevétellel lehet számolni. A termelési adók, ezen belül is az általános forgalmi adó (áfa) tekintetében pedig a bevételek szintén 0,1 százalékponttal haladhatják meg a tervszintet.

Az adatokat részletesen megvizsgálva látható, hogy 2018 első félévében az eredményszemléletű áfa bevételek több mint 13%-kal növekedtek, mely növekedés a bevallási adatok alapján az ágazatok többségére jellemző, de elsősorban a belföldi forgalomhoz, azon belül is a kereskedelemhez, feldolgozó iparhoz, a szolgáltatásokhoz, illetve a megnövekedett üzemanyag árakhoz köthető. Az áfa bevételek alakulására feltételezhetően a legújabb gazdaságfehérítő intézkedések is pozitív hatással lehetnek (a korábbi

intézkedések sikereit támasztja alá, hogy 2012-ben az áfarés mértéke még az elméleti áfakötelezettség 22%-a volt, 2016-ra ez 13%-ra csökkent¹). A jövedéki adó bevételek a forgalomnövekedésnek köszönhetően mindhárom termékcsoporthoz köthetően emelkedtek, legnagyobb mértékben a dohány esetében. 2018 első félévében a munkát terhelő adók és járulékok esetében a bevételek a vártnál magasabb bérdinamikának és a kedvezőbb foglalkoztatási adatoknak köszönhetően jelentősen bővültek. Továbbá a 2017. évről benyújtott társasági adóbevallások adatai alapján a kulcs csökkentés gazdaságélénkítő és fehérítő hatása várhatóan már a 2018. évi bevételekben is tetten érhető lesz. A kulcs csökkentés okozta előzetesen becsült statikus kieséshez képest a tényadatok közel 30%-kal alacsonyabb visszaesést mutatnak.

A kedvező makrogazdasági folyamatoknak köszönhetően a további fogyasztáshoz kapcsolódó adókból (pénzügyi tranzakciós illeték, biztosítási adó, távközlési adó, regisztrációs adó) származó bevétel is növekedést mutat az előző évhez képest, beleértve azokat is, melyek az Egészségbiztosítási Alap bevételét (népegészségügyi termékadó, baleseti adó) képezik.

A kiadási oldalon a legnagyobb eltérést az uniós források felhasználásának tervtől való elmaradása okozza. Ugyanis az uniós forrásból megvalósuló működési (GDP 0,4%) és beruházási kiadások (0,8%) is elmaradnak a tervezettől. Ezzel együtt a hazai működési kiadások 0,5 százalékponttal elmaradnak a várttól. Mindezekkel ellentétben a hazai beruházási kiadások (mind a központi, mind az önkormányzati alrendszerben) meghaladják a tervezett GDP 1,5 százalékpontjával. Illetőleg jelentősebb eltérést látunk a béreknél, amelyek 0,3 százalékponttal magasabbak lehetnek a tervezettnél.

Összességében kijelenthető, hogy a hiánycél tartható, de mind a bevételi, mind a kiadási oldalon érvényesülő, számottevő eltérésekkel.

¹ Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States: 2018 Final Report
https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2018_vat_gap_report_en.pdf

Az adópolitika iránya

Az elmúlt évek eredménye, hogy a válságot követően úgy sikerült stabilizálni a költségvetést, hogy az adócentralizáció mértéke a válság előtti szinten stabilizálódott. A mutató ugyanakkor némileg emelkedett az elmúlt pár évben, ez azonban nem az adóemelések, hanem a gazdaság fehéritése érdekében tett intézkedések és egyedi hatások eredménye volt. A gazdasági növekedés beindulásával és a fehéritő intézkedések pozitív hatásainak köszönhetően lehetőség nyílt az adóterhek folyamatos csökkentésére.

A korábbi adócsökkentések ellenére hazánkban a munkajövedelmeket terhelő, kedvezmények nélkül számított adóék nemzetközi összehasonlításban még mindig magasnak mondható az OECD statisztikája alapján, ami kedvezőtlenül hat hazánk versenyképességére. A Kormány a munkáltatói és munkavállalói érdekképviselettel megkötött 2016. évi megállapodása ezért a munkáltatói terhek és az adóék további jelentős csökkentését célozta. Ennek értelmében, a költségvetési mozgásteret is figyelembe véve 2017-ben 5, 2018-ban további 2,5 százalékponttal csökkent a szociális hozzájárulási adó kulcsa, miközben jelentős mértékben emelkedett a minimálbér és a garantált bérminimum összege. A megállapodás intézkedéseinek köszönhetően nagymértékben emelkedtek mind a keresetek, mind a foglalkoztatás és a költségvetési bevételekben enyhe többlet is keletkezett. A megállapodás szerint 2019-től további 4 alkalommal csökkenhet a munkáltatók adóterhe, ha a reálbérek emelkedése eléri az évi 6%-ot. A megállapodás teljes végrehajtását követően a kedvezmények nélkül számított adóék elérheti a régiós versenytársaink adóékének szintjét, amely több mint 7 százalékpontos javulást jelent a 2016 előtti szinthez képest. Az intézkedésekkel párhuzamosan, 2017-ben és 2018-ban a kisvállalati adózók számára is csökkent a munkáltatói adóteher.

2019-től új, önálló szociális hozzájárulási adó törvény kerül bevezetésre és egyúttal sor kerül az adónem kedvezményeinek újragondolására is. Az újonnan bevezetendő munkaerőpiacra lépők kedvezménye a megváltozott munkaerőpiaci környezethez alkalmazkodva célzottan az új munkavállalók munkaerőpiacra való bevonására fókuszál, valamint adminisztrációs egyszerűsítést jelent a munkáltatók számára. Az új kedvezmény ugyanis mindenki számára igénybe vehető, akinek az elmúlt 9 hónapban legalább 6 hónapig nem volt munkája, továbbá két évig teljes munkáltatói adómentességet biztosít a minimálbér összegéig. Az új szabályozás lefedi a korábban egészségügyi hozzájárulást viselő jövedelmeket is, így ez az adónem megszűnik.

A társasági adókulcs 2017-től egységesen 9%-ra csökkent (a korábbi adómérték 500 millió Ft-ig 10%, e határ felett pedig 19% volt), aminek hatása a beruházások élénkítése révén a termelékenység és így a bérszínvonal emelkedésében is megjelenhet az elkövetkező években, ami költségvetési többletbevételt generál.

Az adórendszer növekedésbarát-jellegét erősítendő a foglalkoztatásban kulcs szerepet játszó KKV-k számára elérhető speciális adónemek esetében jelentős változások történtek. A kisvállalati adó szabályai – a kulcs csökkentés mellett – 2017-től jelentősen egyszerűsödtek és kedvezőbbé váltak, ami hozzájárulhat hosszabb távon az érintettek növekedési ütemének felgyorsulásához. A legkisebb vállalkozások versenyképességének ösztönzése és a gazdaság fehéritése érdekében 2017-től a kisadózó vállalkozások tételes adójának (KATA) a 6 millió forintos bevételi értékhatára 12 millió forintra emelkedett. Ezzel párhuzamosan, az adminisztrációs terhek csökkentése érdekében, 6 millió forintról 8 millió forintra emelkedett az általános forgalmi adó alanyi adómentességének értékhatára. A kedvező intézkedések hatására 2016 decembere óta az adónemből származó bevétel jelentősen emelkedett és több mint 113 ezerrel nőtt a KATÁ-s vállalkozások száma, 2018. augusztus végi adatok szerint 288 831 adózó választotta a KATÁ-t.

Magyarország adópolitikája a továbbiakban is a munkát terhelő adók és a vállalkozások adó- és adminisztrációs terhének csökkentésére, az adóbeszedés hatékonyságának növelésére, valamint az adórendszer egyszerűsítésére fókuszál.

2.2 A 2018-2019. évi kiadásokat csökkentő intézkedések

2018-ban a kormányzat céljai között szerepel az Uniós források esetében az előlegfizetés gyorsításával az abszorpció felgyorsítása, tekintettel arra, hogy az uniós programoknál korábban Magyarország és a regionális ügyekért felelős uniós igazgatóság is problémaként azonosította, hogy a 7 éves periódus végére torlódik az uniós források abszorpciójának nagy része. Az uniós és hazai fejlesztési források jelentős részét a kormányzat gazdaságfejlesztésre fordítja. Ezen belül is elsősorban a versenyszektor résztvevői részesülnek támogatásban, amelyeket infrastruktúrafejlesztésre fordítanak. A 2014-2020-as uniós költségvetési ciklus pénzeinek felhasználása várhatóan 2019-ben és 2020-ban éri el csúcspontját. Fontos kiemelni, hogy mindez kiegészítője, nem pedig helyettesítője a magánberuházásoknak.

2019-ben elsősorban a növekedési szempontból előnytelen kiadások további GDP-arányos csökkenésére, csökkentésére kerül sor. A kamatkidadások az elmúlt években elért hozamcsökkenésnek és a folytatódó adósságcsökkenésnek köszönhetően a következő évben 0,1 százalékponttal tovább mérséklődnek. A szociális kiadások egy része a gazdasági prosperitás miatt is csökkenhet, ugyanis a nyugdíjak kivételével e kiadások nincsenek indexálva, így GDP-arányos nagyságuk számottevően mérséklődik a gazdasági bővülés idején. A nyugdíjkiadások GDP-ben mért aránya az inflációs indexálás és a 3,5% feletti növekedés esetén fizetendő prémium mellett is várhatóan csökken a jelentős gazdasági növekedés eredményeként. A háztartásoknak jutó transzferek GDP arányos nagysága 0,5 százalékponttal csökken. A munkavállalás ösztönzése – a bérfelzárkóztató intézkedések mellett – azzal van összhangban, hogy a munkavállalás szempontjából ellenőztönző kiadások relatíve csökkenjenek. A közmunka-program kiadáscsökkentést eredményező racionalizálása is erre az elvi megfontolásra vezethető vissza.

A kormányzat szelektív béremelésekkel, több lépcsőben növelte és továbbra is növeli a közszféra juttatásait. Azonban a munkavállalói juttatások

emelkedése elmarad a nominális GDP növekedésétől. Részben ennek következtében, részben pedig a szociális hozzájárulási adó csökkenése miatt várhatóan nagyságuk 0,6 százalékponttal mérséklődik. A korábban meghirdetett életpályák szerinti növelési ütemek e programok elindulásakor voltak markánsak, azt követően jellemzően 5% körüli emeléseket jelentenek. Egyetlen státuscsoport, a kormánytisztviselők esetében várható jelentős béremelés, ezzel párhuzamosan azonban racionalizálási program indul el számottevő létszámcsökkentési hatással.

A takarékos gazdálkodás irányába tett intézkedésekre utal a hazai működési kiadások és tőketranszferek GDP-arányos csökkenése is.

A beruházási kiadások az uniós forrásfelhasználás miatt nőnek, míg a hazai forrásból megvalósuló beruházások várhatóan szinten maradnak a GDP arányában mérve. Álláspontunk szerint ezek a kiadások egyszerre járulnak hozzá a gazdasági potenciál emeléséhez és a szociális kiadások csökkenéséhez is, egyenlegjavulást eredményező visszafogásuk ezért nem támogatható.

A VKF-megállapodásban is rögzített bérfelzárkóztató folyamat eredményeként a nemzetgazdasági bértömeg GDP-t meghaladó ütemben emelkedhet, ami ellentételezheti a szociális hozzájárulási adó további 2 százalékpontos évközi csökkentésének hatását.

Összességében az elmúlt években is megfigyelhető, egyértelmű gazdaságfilozófiai alapokon álló, sikeresnek bizonyult gazdaság és költségvetéspolitikai érvényesül 2019-ben is, úgy, hogy a költségvetési hiány tovább csökken. A költségvetési kockázatokat lényegében kioltja, hogy a legnagyobb adócsökkentési intézkedés, a szociális hozzájárulási adó csökkentése feltételes, azaz csak amennyiben a költségvetési pályánál feltételezett (bér)növekedésre sor kerül, lehet a következő adócsökkentésre sort keríteni.

2.3 A 2018-2019. évi adóbevételeket növelő intézkedések

A cigarettára vonatkozó európai uniós adóminimumhoz történő közelítés érdekében 2018 szeptemberétől kezdődően három lépcsőben (2018. szeptember, 2019. január és július), fokozatosan emelkedik a cigaretta és a fogyasztási dohány jövedéki adómértéke.

2019. január 1-jétől a népegészségügyi termékadót több változás is érinti:

- az adómértékek valamennyi adóköteles termék esetén átlagosan 20%-kal emelkednek,
- adókötelesek lesznek a gyümölcspárlatok és a gyógynövényes italok,
- az igénybe vehető, egészségmegőrző programokhoz kötődő kedvezmény feltételei szűkülnek,
- az alkoholos italok adómértékeihez tartozó sávhatárok módosulnak.

Az Európai Unió adóelkerülés elleni irányelve (ATAD) a gazdasági társaságok nemzetközi adóelkerülésének visszaszorítása érdekében előírja, hogy a tagállamok vezessenek be az adóalapjukat védő intézkedéseket. Magyarország 2018-ban az irányelv előírásainak megfelelően módosította az ellenőrzött külföldi társaság szabályait, valamint 2019. január 1-jei hatállyal bevezeti az irányelvben előírt kamatlevonhatósági korlát szabályokat. Az új rendelkezések értelmében a vállalkozások kamatráfordításai csak egy bizonyos szintig lesznek

levonhatók az adóalapból, az azt meghaladó adókötelesekké válnak és növelik a költségvetés bevételeit.

A magánszemélyek és társaságok adófizetési gyakorlatát és ezen keresztül a költségvetés bevételeit közvetetten javíthatja az adóügyi információcsere szabályozás kiterjesztése és a rendelkezésre álló adatok adóhatóság általi hatékonyabb felhasználása. Magyarország 2017 során átültette az országokénti jelentéstételre (Country-by-Country Reporting) vonatkozó szabályokat, amelynek eredményeként az adóhatóság 2019-től olyan kiegészítő információk birtokába kerül a vállalatcsoportok működését illetően, amivel hatékonyabban tud fellépni az agresszív adótervezési gyakorlatokkal szemben.

Az adóbeszedés hatékonyságának növelése érdekében 2018. július 1-jétől kötelező jelleggel bevezetésre került az online számlázás, így az adóalanyok közötti, legalább 100 ezer forint áfa tartalmú számlák adatai valós időben váltak elérhetővé az adóhatóság számára.

Az adóadminisztrációs teher további csökkentését eredményezi, hogy 2018. január 1-jétől a NAV készíti el a jövedékiadó-bevallás tervezetét mintegy 29 ezer érintett vállalkozás számára, ami által évente 200 ezer darab bevallás elkészítésétől mentesülnek a vállalkozások.

4. Strukturális reformok

A Kormányzat kiemelt céljai között szerepel a versenyképesség és a humán tőke további növelése. Ennek érdekében több javító intézkedést már meghozott és számos további intézkedés bevezetését tervezi a kormány az idei és a következő évben egyaránt. Ezért az elkövetkezendő időszakban több fontos terület mellett kiemelt figyelmet fordít a hazai kkv-k infokommunikációs (IKT) felkészültségére és a digitális gazdaságban való részvételének erősítésére; a közigazgatási bürokráciacsökkentésre; a koragyermekkori nevelésre és fejlesztésre valamint a szegregáció megakadályozására.

3.1 Versenyképességet javító intézkedések

A Kormány azzal a céllal, hogy a versenyképesség alakulásáról folyó párbeszédnek és a versenyképesség javítására irányuló kezdeményezéseknek intézményesített szakmai fórumot biztosítson, 2016-ban a Nemzeti Versenyképességi Tanács felállításáról döntött. A gazdasági és tudományos élet elismert tagjaiból álló konzultatív testület véleményezi a magyar gazdaság versenyképessége szempontjából releváns kezdeményezéseket, és egyúttal javaslatokat fogalmaz meg a gazdasági versenyképességet javító kormányzati beavatkozásokra. A Nemzeti Versenyképességi Tanács a nemzetgazdasági miniszter vezetésével 2017 márciusában kezdte meg működését, és a tavaszi ülészak során olyan kérdéseket vitatott meg, ahol az üzleti környezet fejlesztésével már rövidtávon is érdemben befolyásolható a versenyképesség, míg az őszi üléseken hosszú távú kérdéseket tárgyalt: a VKF-megállapodás gazdasági hatásainak értékelését, a megfelelően képzett munkaerő biztosítását és az inaktív munkaerő-állomány munkaerőpiacra történő visszavezetését, valamint a digitális kormányzati szolgáltatások fejlesztési lehetőségeit.

A kkv szektor termelékenységének elősegítése céljából a magyar kormány és az OECD szorosan együttműködve dolgozza ki a 2013-ban elfogadott kkv-stratégia megújított tervezetét, kifejezetten a magyar körülmények, szabályozási környezet és a vállalati sajátosságok figyelembevételével. A szakmai anyag külön-külön vizsgálja azokat a

problémákat és felmerülő feladatokat, amelyek a vállalkozások indulásakor, a növekedési szakaszban, végül az úgynevezett "érett" fejlődési szakaszban mutatkoznak. A stratégia hangsúlyozottan a magyar kkv-k versenyképességének és termelékenységének előmozdítását célozza.

Kiemelt kormányzati cél, hogy szemléletformálással, tudatosítással, illetve finanszírozási támogatással emelkedjen a hazai kkv-k infokommunikációs (IKT) felkészültsége, részvétele a digitális gazdaságban, melynek révén a gazdaság egészének teljesítménye, versenyképessége is javulna. Ennek érdekében a kormányzat egy komplex programcsomagot állított össze és indított el az alábbi intézkedésekkel: infokommunikációs motivációs, szemléletformáló- és kompetenciafejlesztő program kkv-knak; vállalati komplex infokommunikációs és mobilfejlesztések, felhőalapú online üzleti szolgáltatások terjesztésének támogatása; felhőalapú (IaaS, PaaS, SaaS) vállalati szolgáltatások; IKT megoldások fejlesztésének és piaci bevezetésének támogatása; versenyképes vállalatok tevékenységének emelt szintű digitalizálása; üzleti infokommunikációs, digitalizációs tőkealap.

A kormány széleskörű szakmai és társadalmi egyeztetést követően az 1456/2017. (VII. 19.) Kormányhatározattal döntött a Digitális Jólét Program kibővítéséről, a Digitális Jólét Program 2.0 elfogadásáról. Az eddigi programok (Digitális Startup Stratégia, Digitális Exportfejlesztési Stratégia, Digitális Oktatási Stratégia) mellett több mint 20 új fejlesztési programot tartalmazó stratégia a magyar gazdaság, az állami működés és a magyar társadalom digitális fejlesztésének szinte valamennyi területén megfogalmazza a digitalizációt támogató programokat. Többek között ide tartozik a Szupergyors Internet Program, az 5G Koalíció, a Digitális Munkaerő Program, a Digitális Agrárstratégia kidolgozása, a Digitális egészségfejlesztés, Digitális kereskedelem és akadálymentesítés, a DJP kockázati tőkeprogram létrehozása, a hálózatok kutatás (formális és informális hálózatok a digitális ökoszisztémában), a digitalizációval együtt járó társadalmi, élettani és környezeti hatások elemzése. Az intézkedések közül kiemelendő – az EU-ban elsőként – az internetet

terhelő áfa 5%-ra csökkentése 2018-tól, ill. a Digitális Jólét Alapcsomag bevezetése.

A közigazgatási bürokráciacsökkentés és az állami rezsicsökkentési program keretében a Kormány átfogó egyszerűsítést hajtott végre annak érdekében, hogy a közigazgatási eljárások egyszerűbbé, gyorsabbá és hatékonyabbá váljanak. A bürokráciacsökkentési program négy szakaszban valósult meg. A program eredményeként jelentősen csökkent a hatósági eljárások átfutási ideje és az állampolgárokra háruló adminisztratív teher. A közigazgatás szervezetrendszerének racionalizálása során a központi hivatalok feladatainak egy része az állampolgárokhoz közelebb eső területi szintekre került, ezzel megvalósítva a gyorsabb és hatékonyabb, illetve a vállalkozások számára a székhelyükhöz közelebb eső ügyintézését. Az intézkedés eredményként 44 szerv megszüntetésére került sor többszakaszos hatálybalépéssel 2017. október 31-ig. Mindezek mellett az átalakításhoz kapcsolódó, a szervezeti hatékonyságot kiegészítő fejlesztések is megvalósultak. A kormányhivatali folyamatok és szolgáltatások szolgáltató szempontú fejlesztésének célja az ügyfélkiszolgálás kényelmi elemeinek bővítése, az ügyféligényeken alapuló szolgáltatásfejlesztés gyakorlatának elterjesztése, az ország minden pontján azonosan magas színvonalú közigazgatási szolgáltatások biztosítása, ezzel megkönnyítve a helyi vállalkozások és vállalkozók ügyintézését.

3.2 Humán tőkét növelő intézkedések

Magyarország kiemelt figyelmet fordít a koragyermekkorai nevelésre, fejlesztésre (új önkormányzati óvodák létrehozása, az önkormányzati tulajdonban lévő, a települési önkormányzat, továbbá társulás által fenntartott, óvodai feladatellátást szolgáló intézmények férőhelyeinek növelése és kapcsolódó fejlesztések, speciális fejlesztőprogramok, esélyteremtő programok). A 3 éves kortól kötelező óvodáztatás megnövekedett igényéhez való helyi alkalmazkodást célzó támogatás 2016-ban és 2017-ben is 2,5 milliárd forint összegben került meghatározásra a költségvetési törvényben a települések számára. A 2018. évi központi költségvetésből 5 milliárd forint került elkülönítésre a hazai bölcsődefejlesztési program számára, és 6 milliárd a munkahelyi bölcsődék létrehozására. Az uniós forrásokból (110

milliárd forint) eddig 96,03 milliárd forint került megítélésre, ebből 4 667 db új és 10 183 db meglévő bölcsődei férőhely, valamint 3 499 db új és 57 779 db fejlesztett óvodai férőhely fog megvalósulni. A pályázati támogatás megítélésekor kiemelt szempont volt a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátáshoz történő hozzáféréseinek javítása. A támogatás célja továbbá a családi és a munkahelyi feladatok összeegyeztetésének segítése. Az önkormányzati étkeztetési fejlesztések támogatására egymilliárd forintot különített el a kormány.

Az oktatáspolitikai terén a magyar Kormány elkötelezett az esélyteremtő, minőségi oktatáshoz való hozzáférés javítása, az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése mellett. Ezen elvek megvalósítását szolgálja az Egyenlő Bánásmód Törvény módosítása, amely 2017. július 1-jén lépett hatályba. A törvény módosításával minden oktatásszervezési forma esetén további, a szegregáció megakadályozását szolgáló garanciális követelményeket épített be a Kormány. A szelekció megelőzésének érdekében további garanciális elemek épültek be a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvénybe is: 2017. januári hatállyal az általános iskolai felvételi körzetek kormányhivatali kijelölése során egyetértési jogkört gyakorol a tankerületi központ, így a szubszidiaritás elvét a korábbinál fokozottabban érvényesíti a Kormány. 300 általános iskola részvételével elindult a deszegregációs intézkedéseket magában foglaló uniós program. A 300 iskolára vonatkozó helyzetelemzés, valamint a deszegregációs tervek is elkészültek 2017 decemberéig. 2018-ban elkészül az új képzési módszertant alkalmazó, az iskolai lemorzsolódás megelőzését támogató komplex és differenciált intézményfejlesztési keretrendszer szakmai tartalma. A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények fejlesztését, befogadó oktatáshoz való hozzáférés fejlesztését, deszegregációt célzó intézkedés keretösszege 12,9 milliárd forint. A digitális kompetencia fejlesztésén keresztül a minőségi és méltányos köznevelési rendszer megvalósítására pedig 45,35 milliárd forintnyi keretösszeg áll rendelkezésre. További programok közül fontos kiemelni az Útravaló Ösztöndíjprogramot, a Tanoda programokat, az Integrációs Pedagógiai Rendszert (óvodai fejlesztő program), Roma lányok végzettség nélküli

12

iskolaelhagyásának megelőzését célzó intézkedést és az Arany János Programot.

Az egészségügy terén a kormány tovább fejleszti az alapellátást, csökkenti a várólistán szereplők számát, növeli az egynapos ellátásban résztvevők arányát. A háziorvos kapuőri szerepe erősítésre került, a népegészségügyi fókuszú alapellátás-fejlesztés keretében új praxisközösségek jöttek létre, az ellátások köre bővült, és infrastrukturális fejlesztések valósultak meg. Magyarországon csökken a kórházi várólistán szereplő betegek száma. 2012-ben még 70 000 ember volt várólistán, 2017 januárjában ez a szám már csak 28 000 volt. A kormány célja az egynapos ellátás esetszámainak további növelése. Az egynapos ellátások aránya folyamatosan nő: 2010-ben 6% volt ez az arány, 2017-ben 16%.

2017 februárjában elindult az úgynevezett elektronikus egészségügyi szolgáltatási tér (eeszt) éles próbaüzeme. A rendszer lényege, hogy az egészségügy valamennyi szereplője bárhol beléphet az egységes platformra, és ott hozzáférhet egy adott beteg más intézményekben keletkezett adataihoz. A felhőalapú rendszerhez 2017 novembere óta több mint 3 000 patika, 6 000 háziorvos, 100 kórház és 300 önálló járóbeteg-intézmény csatlakozott. Az új rendszernek köszönhetően már nem kell a különböző intézményekben elvégzett vizsgálatokat megismételni, ráadásul a betegek terhei is csökkennek.

A közfoglalkoztatás súlyának csökkentése érdekében és a közfoglalkoztatásból a nyílt munkapiacra való átmenet támogatására a Bizottság ajánlásával összhangban több intézkedés bevezetésére, illetve folytatására is sor került 2017-ben és 2018-ban. A „Közfoglalkoztatásból a versenyszférába” program egyrészt a közfoglalkoztatásból fennmaradt időre a foglalkoztatást helyettesítő támogatás havi összegét kitevő elhelyezkedési juttatás nyújtásával ösztönzést ad a közfoglalkoztatottak részére az elsődleges munkaerőpiaci elhelyezkedéshez, másrészt a program keretében a járási (fővárosi kerületi) hivatalok munkaerőpiaci információkat nyújtanak, és munkaerő-közvetítést végeznek a legoptimálisabb elhelyezkedés érdekében, valamint lehetőség van a foglalkoztatást biztosító munkahelyen bérköltség támogatással szakmai segítő igénybevételére. A közfoglalkoztatott mellé

szükséges egy szakmai segítő, patronáló igénybevétele, hogy minél több, a közfoglalkoztatásból kilépett egyén váljon alkalmassá a tartós piaci munkavégzésre. A szakmai segítség célja a korábban közfoglalkoztatott személy szakmai munkájának, fejlődésének, munkahelyi beilleszkedésének segítése. 2017. március 20-án a Kormány átfogó intézkedéscsomagot fogadott el a közfoglalkoztatás súlyának csökkentése érdekében. Ez alapján a közfoglalkoztatási programokban részt vevők havi átlagos maximális létszámát 2020-ig folyamatosan 150 ezer főre kell csökkenteni, a 2016-os 224 ezer és a 2017-es közel 180 ezer főről, ennek érdekében a 2018-as programok éves átlagban 160 ezer fő közfoglalkoztatását teszik lehetővé. Az aktív munkaerőpiaci politikák további erősítése érdekében a közfoglalkoztatás forrásaiból az aktív eszközök előirányzatára 2017 során 40 milliárd forint került átcsoportosításra. Az intézkedés hatására 2017-ben a közfoglalkoztatottak átlagos száma 179,5 ezer főre mérséklődött, ami 19,7% csökkenésnek felel meg. A jogszabályváltozás eredményeként a közfoglalkoztatottak részére az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett intézkedéshez kapcsolódó utazás költségét megtérítik a munkaerőpiaci szolgáltatást igénybe vevőnek, valamint az NFSZ munkaerő-közvetítési funkciója erősödik. A közfoglalkoztatás rendszerében további jogszabály változtatások segítik a résztvevőket (mint a munkaerőpiaci szolgáltatásban való részvétel időtartamának emelése 15 napra, képzésben való kötelező részvétel, vagy a Munka Törvénykönyve rendelkezéseinek alkalmazása a közfoglalkoztatói jogutódlás esetén). Ezek megvalósulásához fontos program az „Út a munkaerőpiacra”, amelynek forrása 214 milliárd forint. A Közfoglalkoztatás reformjára szánt 2017. évi keret 284,795 milliárd forint volt, a 2018-as előirányzat 225 milliárd forint. A közfoglalkoztatásból kivezető programok, pályázatok megvalósítására 40 milliárd forint 2017. évi előirányzat átcsoportosítása történt meg a közfoglalkoztatási jogviszonyban állók létszámcsökkentése és aktív munkaerőpiaci programok megvalósítása érdekében. Kiemelt projekt az „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése”, amelyre 30 milliárd forint áll rendelkezésre.